

**Tarkastus-
lautakunnan
arviointikertomus
vuodelta 2025**

raisiö

SISÄLLYS

1. Arvioinnin tausta	2
2. Tarkastuslautakunnan toiminta vuonna 2025	3
3. Arviointisuunnitelma	4
4. Strategia	4
5. Hallintosäännön muutokset.....	5
6. Tarkastuslautakunnan aiempien havaintojen toteutuminen	5
7. Vuoden 2025 talousarvion toteutuminen	6
8. Talousarviossa asetetut tavoitteet ja niiden toteutuminen	8
8.1. Kaupunginhallitus	8
8.2. Kaupunkikehitysjaosto	8
8.3. Sivistyslautakunta.....	12
8.4. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta.....	13
8.5. Infralautakunta.....	16
8.6. Lupalautakunta ja terveysturvallisuuslautakunta	18
8.7. Investointien toteutuminen	20
9. Arvio taloussuunnitelman riittävydestä	21
10. Henkilöstö.....	21
11. Omistajaohjauksen, konsernivalvonnan järjestämisen, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arviointi	22
12. Tiivistelmä tarkastuslautakunnan oleellisista havainnoista ja suosituksista	23

1. Arvioinnin tausta

Kuntalain 121 ja 125 § mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi
- valmisteltava tilintarkastuskertomuksen käsittely valtuustolle
- hankittava asianomaisen selvitys ja kunnanhallituksen lausunto tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta

Hallintosäännössä valtuusto on kuntalain mukaisten tehtävien lisäksi sisällyttänyt lautakunnan tehtäviin:

1. *seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi.*
2. *huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, sekä*
3. *tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.*

Lisäksi tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kaupungin verkkosivuilla. Tarkastuslautakunnan on saatettava sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi kerran vuodessa.

Arviointityön suorittamisen perusteet

Tarkastuslautakunnan suorittaman arvioinnin tulokset raportoidaan valtuustolle osoitetussa arviointikertomuksessa sekä mahdollisissa väliraporteissa. Arvioinnin lautakunta toteuttaa käyttämällä muun muassa seuraavia toimintatapoja:

1. Tarkastuslautakunta seuraa kunnan toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden toimintaa. Lautakunta sopii keskinäisellä työnjaolla eri toimielinten hallinnon seuraamisesta sekä kerää tietoja palvelutoiminnan toimivuudesta ja tavoitteiden toteutumisen tilanteesta. Salassa pidettävän aineiston käytettäväksi saamisesta lautakunta päättää erikseen.
2. Lautakunta pyytää kunnan organisaatiolta erikseen päätettäviä selvityksiä toiminnasta arvioinnin tueksi (esimerkiksi toimialojen itsearviointien yhteenvetoja, asiakaspalauteyhteenvetoja ja mahdollisia sisäisen tarkastuksen

yhteenvetoraportteja, laatuauditointeja, palveluiden prosessikuvauksia, talouden ja toiminnan seurantaraportteja, osavuosikatsaukset, kuntayhtymien arviointikertomukset).

3. Kokouksiin kutsutaan tarvittaessa kaupungin/arvioitavan kohteen viranhaltijajohdon lisäksi luottamushenkilöjohtoa, henkilökunnan edustajia, tytäryhtiöiden edustajia ja mahdollisia muita sidosryhmän edustajia selvittämään omasta näkökulmastaan arviointikohteen toimintaa, tavoitteita ja niiden toteutumista. Tarvittaessa haastateltaville jaetaan ennakoon täytettäväksi arviointilomake toimialan/vastuualueen toiminnasta ja taloudesta. Lomake ei ole julkinen eikä sitä liitetä pöytäkirjaan.
4. Arvioitavan vuoden tilinpäätös toimintakertomuksineen on asiakirja, josta ilmenevien tietojen perusteella arviointi ensisijaisesti suoritetaan.
5. Tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan tehdään yhteisarviointeja esim. seutukunnan muiden kuntien kanssa yhteisesti järjestettyjen toimintojen osalta.

2. Tarkastuslautakunnan toiminta vuonna 2025

Tarkastuslautakunnan kokoonpano 1.6.2025 alkaen:

<u>Jäsen</u>	<u>Varajäsen</u>
Juha Hellstén, puheenjohtaja	Juhani Hietala
Eeva Savola, varapuheenjohtaja	Marja-Terttu Lampinen
Kimmo Nurmi	Veijo Mikola
Leena Rihko	Eveliina Korpela
Jukka A. Rantala (Pekka Tähtinen 1.2.2026 asti)	Jani Tuominen

Lisäksi tarkastuslautakunnan kokouksiin on osallistunut kaupungin päävastuullinen tilintarkastaja HT, JHT Kirsi Ehrlund.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut tilivuoden 2025 arvioimiseksi 11 kertaa. Lautakunnan arviointityön painopistealueena tilivuoden 2025 osalta on ollut infralautakunnan alaisten tehtävälueiden tavoitteiden toteutumisen arviointi ja strategisten tavoitteiden toteutuminen.

Infralautakunnan osalta tarkastuslautakunta on kuullut teknistä johtajaa, kaupungininsinööriä, kiinteistöpäällikköä ja ruokapalvelupäällikköä. Sivistys- ja vapaa-aikatoimialan osalta lautakunta on kuullut sivistysjohtajaa, varhaiskasvatusjohtajaa, liikunta- ja nuorisotoimenjohtajaa, kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtajaa sekä sivistys- ja vapaa-aikatoimialan talouspäällikköä. Lisäksi tarkastuslautakunta on kuullut kokouksissaan kaupunginjohtajaa, talousjohtajaa, henkilöstöjohtajaa, yritys- ja työllisyyspalveluiden johtajaa sekä työllisyyspalveluiden palvelupäällikköä.

Sidonnaisuudet

Kuntalain (410/2015) 84 §:n mukaan tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava sidonnaisuuksistaan tarkastuslautakunnalle, joka saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Sidonnaisuustiedot julkaistaan yleisessä tietoverkossa.

Tarkastuslautakunta on pyytänyt sidonnaisuusilmoitukset ilmoitusvelvollisilta luottamushenkilöiltä ja viranhaltijoilta. Tarkastuslautakunta on tarkastanut saapuneet ilmoitukset ja pyytänyt tarvittaessa täydennystä jo tehtyyn ilmoitukseen. Tarkastuslautakunta on julkaissut tarkastetut ilmoitukset kaupungin verkkosivuilla ja saattanut sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi vuosittain.

3. Arviointisuunnitelma

Tarkastuslautakunta arvioi vuosittain kaikilta toimialoilta seuraavat asiat:

- talousarviossa asetetut tavoitteet ja niiden toteutuminen
- strategiassa asetetut tavoitteet ja niiden toteutuminen
- muut strategiset ohjausasiakirjat, jotka määrittävät toimialueen toimintaa sekä niissä asetettujen tavoitteiden toteutuminen (syvällisempi tavoiteanalyysi erityisesti tarkastuksen painopisteenä olevasta toiminnasta)
- muut valtuuston päättämät keskeiset asiat, kuten merkittävät investoinnit, talousarviomuutokset, sopeuttamishjelmat, henkilöstöä tai organisaatiota koskevat merkittävät päätökset tai muut periaatteellisesti keskeiset kaupungin toimintaa tai jonkin toimialan toimintaa koskevat päätökset
- keskeiset lakisääteiset velvoitteet ja niissä tapahtuvat muutokset lakisääteisyyden toteutuminen taloudessa ja toiminnassa

Lisäksi voidaan arvioida, miten yksittäinen valtuuston päätös on toteutunut koko kaupunkia koskien ja miten se on toteutunut toimialueella. Samassa yhteydessä voidaan myös arvioida valmistelua kokonaisuudessaan, sen kestoa ja onko päätöksenteon tueksi tuotettu riittävät ja monipuoliset tiedot.

Tarkastuslautakunta myös arvioi toimielinten päätöksenteon oikeellisuutta ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattamista.

Tarkastuslautakunta arvioi toiminnan tarkoituksenmukaisuutta suhteessa valtuuston päättämään strategiaan sekä mahdollisiin strategisiin ohjelmiin.

Säännönmukaisten tarkastuskohteiden lisäksi tarkastuslautakunta arvioi kunkin vuoden aikana valitsemansa painopistealueen. Painopistealueiden arviointisuunnitelmana on etukäteen laadittu arviointisuunnitelma, jota tarkastuslautakunta tarkentaa ohjelman edetessä.

4. Strategia

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Raision kaupunkistrategian valtuustokaudelle 2025–2029 kokouksessaan 15.9.2025 § 95. Raision strategiaa ei ole rakennettu kokonaan uusiksi, vaan perusrakenne on säilynyt hyvin samanlaisena. Pienenä painotuserona edelliseen strategiaan ovat sen yleisessä suunnassa ja identiteetissä. Kun vanhassa visiossa Raisio oli “vehreä ja vetovoimainen kasvukaupunki”, niin uudessa visiossa Raisio on “vehreä ja turvallinen kasvukaupunki”. Samalla missio on muuttunut muodosta “kestävän kasvun rohkea rakentaja” muotoon “rakennamme rohkeasti kestävää tulevaisuutta”. Kasvupuhe on saanut rinnalleen turvallisuuden, arjen laadun ja asukasnäkökulman.

Arvojen kannalta strategiassa “muutosketteryys” on poistunut ja “osallistuvuus” on vaihtunut “yhteisöllisyydeksi”. Painopiste on siirtynyt organisaation ketteryydestä enemmän yhteisön koossa pitämiseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen.

Elinvoimapuolella strategia on kohdistettu konkreettisemmin valtuustokauden tilanteeseen: puhutaan joukkoliikenteen saavutettavuudesta ja henkilöjunaliikenteen edellytyksistä, sekä elinvoimaisen ja turvallisen kaupunkikeskustan rakentamisesta ja vielä erikseen sujuvan liikkumisen varmistamisesta tieremontin aikana.

Tarkastuslautakunta katsoo, että keskeisin muutos strategiassa on kestävä kasvun ja osallisuuden tarkentuminen. Nyt puhutaan hallitun kasvun edellytysten luomisesta ennakoivasti ja talouden tasapainosta, asuinalueiden viihtyisyydestä ja turvallisuudesta, asukkaiden ja sidosryhmien huomioon ottamisesta viestinnässä, suunnittelussa ja päätöksenteossa, kohtaamisten mahdollistamisesta yhteisöllisyyden lisäämiseksi. Lisäksi täysin uutena on kirjattu selvästi “meillä on helppo kotoutua”.

Tarkastuslautakunta katsoo, että uusi strategia on edelleen kasvustrategia, mutta siinä kasvu on sidottu aiempaa selvemmin turvallisuuteen, hallittavuuteen, liikkumiseen, yhteisöllisyyteen ja kotoutumiseen. Vuoden 2026 talousarviossa ensi kertaa esitetyt uudet tavoitteet ja niiden mittarit ovat monissa tapauksissa kovin yleiset. Seurannan kannalta mittareita olisi hyvä täsmentää vielä valtuustokauden aikana.

5. Hallintosäännön muutokset

Kaupunginvaltuusto on päättänyt hallintosääntöön tehtävistä muutoksista vuoden 2025 aikana seuraavasti:

- 10.3.2025 (§ 16) hallintosääntöön tehtiin rakentamislain ja alueidenkäyttölain edellyttämät muutokset sekä täsmennettiin kirjauksia luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista.
- Valtuustokauden vaihtuessa 2.6.2025 (§ 61) hallintosääntöön tehtiin toimielinten kokoonpanojen kirjauksia koskevia muutoksia sekä muutettiin vapaa-aikalautakuntaa ja hyvinvointijaostoa koskeneet kirjat uuden toimielinrakenteen mukaisiksi.
- 10.11.2025 (§ 124) hallintosääntöön tehtiin oppimisen tuen lakimuutoksen edellyttämät muutokset sekä muita yksittäisiä tarkennuksia.

6. Tarkastuslautakunnan aiempien havaintojen toteutuminen

Tarkastuslautakunta totesi edellisessä arviointikertomuksessaan seuraavaa:

1. *Valtuusto ei ole päättänyt omistajaohjauksen periaatteista lain ja hallintosäännön edellyttämällä tavalla. Omistajapoliittiset linjat ja omistajaohjauksen periaatteet on tarkoitus valmistella uudelle valtuustolle päätettäväksi osana strategian päivittämistyötä. Kaupunginhallituksen tulee huolehtia, että tarvittavat asiakirjat tuodaan päätöksentekoon.*

Kaupunginhallitus on edistänyt omistajaohjauksen kehittämistä hyväksymällä 19.5.2025 (§ 164) päivitetyn investointiohjeen Raision Vesi Oy:lle. Omistajapolitiittisia linjauksia ja omistajaohjauksen periaatteita ei ole vielä tuotu päätöksentekoon uudelle valtuustolle.

- 2. Kaupunginhallituksen tulee päättää hallintosäännön 102 §:n mukaisesti sisäisen tarkastuksen suunnitelmasta. Kaupunginhallituksen on syytä arvioida, miten sisäinen tarkastus järjestetään siten, että se täyttää valtuuston ja kaupunginhallituksen päättämän riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan edellytykset ja tarkoituksen.*

Suositus on toteutunut. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 10.11.2025 (§ 125) Raision kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja varautumisen perusteet. Tämän pohjalta kaupunginhallitus on hyväksynyt Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen sekä sisäisen tarkastuksen suunnitelman vuodelle 2026 kokouksessaan 2.2.2026 (§ 42). Näillä päätöksillä kaupunki on luonut hallintosäännön 102 §:n mukaiset raamit järjestelmälliselle sisäiselle tarkastukselle ja riskien arvioinnille.

- 3. Tarkastuslautakunta suosittaa, että osana omistajaohjausta, konserniohjauksen kehittämistä, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa laaditaan tarvittavat muutokset myös valmiusasiakirjoihin, riskienhallinnan käytäntöihin, sisäisen tarkastuksen menettelyihin ja valmistellaan uusi kaupungin asunto-ohjelma valtuustolle päätettäväksi.*

Suosituksen toteuttaminen on edennyt. Valmiusasiakirjat ja riskienhallinnan käytännöt on päivitetty osana uutta, helmikuussa 2026 hyväksyttyä ohjeistusta. Asunto-ohjelman osalta lautakunta panee merkille, että ohjelman valmistelu on kesken. Lautakunta kuitenkin muistuttaa, että asunto-ohjelman lopullinen vaikuttavuus on sidoksissa seudulliseen MAL-sopimukseen. Lautakunta seuraa jatkossa, miten nämä strategiset linjaukset jalkautuvat tytäryhteisöjen, kuten Raision Vuokra-asunnot Oy:n, käytännön ohjaukseen.

7. Vuoden 2025 talousarvion toteutuminen

Raision kaupungin talous toteutui vuonna 2025 kokonaisuutena lievästi ylijäämäiseksi. Tilikauden tulos oli noin 2,3 miljoonaa euroa, ja investointivarausten jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui noin 0,3 miljoonaa euroa. Kaupungin kertynyt ylijäämä vahvistui ja oli tilikauden lopussa noin 24,8 miljoonaa euroa, mikä luo edelleen puskuria tulevien vuosien taloudellisiin haasteisiin.

Kaupungin tulorahoitus oli riittävä kattamaan poistot, sillä vuosikate kattoi poistot noin 126-prosenttisesti. Vuosikate heikkeni kuitenkin selvästi edellisvuodesta, mikä johtui erityisesti toimintakulujen kasvusta. Toimintakulut kasvoivat vuonna 2025 selvästi toimintatuottoja nopeammin, ja kasvua syntyi etenkin henkilöstökuluissa, palvelujen ostoissa sekä avustuksissa. Toimintatuottojen merkittävä lisäys liittyi suurelta osin työllisyyden ja kotoutumisen palveluihin sekä niihin kytkeytyviin valtion korvauksiin, mikä heikentää tulokehityksen ennustettavuutta pitkällä aikavälillä.

Kaupunginhallituksen alainen toiminta toteutui talousarvion puitteissa ja alitti kokonaisuudessaan talousarviossa asetetut määrärahat. Hallinnon menokuria voidaan pitää hyvänä. Konserniohjaus oli järjestetty asianmukaisesti, mutta konserniyhteisöjen kasvava velkaantuminen ja investointipaineet heijastuvat

kaupungin kokonaisriskiin. Talousarviotavoitteet toteutuivat määrärahojen osalta, mutta konsernitason taloudelliset riskit kasvoivat.

Sivistyslautakunnan toiminta pysyi talousarviossa, ja menot alittivat hieman hyväksytyin määrärahan. Toiminnan volyyymi kasvoi erityisesti varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa, mikä lisäsi henkilöstömenoja. Talousarvion toteutumista voidaan pitää hyvänä, mutta kustannustason nousu osoittaa, että palvelutarpeen kasvu aiheuttaa jatkossa merkittävää painetta sivistyspalvelujen rahoitukselle.

Infralautakunnan käyttötalous toteutui talousarvion puitteissa ja alitti hieman budjetin. Sen sijaan investointien osalta toteumaluvut ylittivät talousarviossa tulo-rahoitukselle asetetut tavoitteet. Useat investoinnit etenivät suunnitellusti, mutta niiden yhteisvaikutus kaupungin velkaantumiseen oli merkittävä. Talousarvion toteutuminen oli toiminnallisesti onnistunutta, mutta rahoituksellisesti haastavaa.

Vapaa-aikapalveluista vastaavien lautakuntien toiminta toteutui pääosin talousarvion mukaisesti. Menot pysyivät budjetoidulla tasolla, eikä merkittäviä ylityksiä syntynyt. Toiminnan taloudellinen ohjaus voidaan arvioida toimivaksi.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2025 oli käyttötalouden osalta kokonaisuutena onnistunut sekä koko kaupungin että lautakuntien tasolla. Kaikki lautakunnat pysyivät myönnettyissä määrärahoissa, alittivat pääosin talousarvionsa, mikä osoittaa, että talousarviota on noudatettu ja toiminnan ohjaus on ollut pääosin tehokasta. Tästä huolimatta toimintakate kehitys osoittaa rakenteellista painetta kaupungin taloudessa, ja menokasvun hillitseminen edellyttää jatkossa tavoitteellisia ja pysyviä sopeuttamistoimia.

Kaupungin investointitaso oli vuonna 2025 erittäin korkea. Nettoinvestoinnit olivat noin 27 miljoonaa euroa, mikä ylitti selvästi vuosikateen. Investointien tulo-rahoitusosuus jäi alle 40 prosentin, minkä seurauksena investointeja rahoitettiin pääosin lainanotolla. Tämä heikensi kaupungin rahoitusasemaa ja lisäsi sen velkaantumista. Lainakanta kasvoi merkittävästi ja oli vuoden lopussa noin 84 miljoonaa euroa eli noin 3 224 euroa asukasta kohden. Samalla omavaraisuusaste laski noin 57 prosenttiin ja jäi selvästi alle pitkän aikavälin tavoitetaso.

Rahoituslaskelma osoittaa kaupungin maksuvalmiuden heikentyneen tilikauden aikana. Rahavarojen määrä oli vuoden lopussa alhainen ja kassavarojen riittävyys laski noin kuuteen päivään. Tämä lisää herkkyyttä lyhyen aikavälin rahoitushäiriöille ja korostaa tarvetta huolelliseen kassanhallintaan.

Konsernin taloudellinen asema on kaupungin omaa taloutta haastavampi. Sen talous on kaupungin taloutta heikompi ja sillä on kasvavia rahoitus- ja vakaavaraisuushaasteita. Konsernin toiminta on ollut pääosin häiriötöntä ja palvelutuotanto on ollut suunnitelmallista.

Konsernin vuosikate oli positiivinen, mutta se heikkeni vuodesta 2024 eikä ollut riittävä kattamaan investointimenoja ilman merkittävää lisärahoitusta. Konsernin lainakanta kasvoi edelleen ja oli yhteensä noin 92 miljoonaa euroa. Konsernin omavaraisuusaste 54,2 % heikkeni ja lainanhoitokate jäi noin 1,3 tasolle, mikä on lähellä kriittistä rajaa. Erityisesti Rasion Vuokra-asunnot Oy:n, Rasion Vesi Oy ja Rasion Hulevesi Oy:n investointivetoisuus lisää konsernin kokonaisriskiä korkotason ja rahoituksen saatavuuden muuttuessa.

Kokonaisarviona voidaan todeta, että Rasion kaupungin talous oli vuonna 2025 vielä hallinnassa, mutta kehitys sisältää selviä kestävyysliittyviä riskejä. Talouden

ylijäämäisyys perustui osittain poikkeuksellisiin ja määräaikaisiin tuloihin, samalla kun velkaantuminen ja investointipaineet kasvavat. Tarkastuslautakunta korostaa investointien priorisoinnin, menokasvun hillinnän sekä konsernitason velkariskien aktiivisen hallinnan merkitystä, jotta kaupungin taloudellinen tasapaino voidaan turvata keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Tarkastuslautakunta suosittelee kaupunkia kehittämään hankintaprosessejaan osana talouden tasapainottamista.

8. Talousarviossa asetetut tavoitteet ja niiden toteutuminen

8.1. Kaupunginhallitus

Kuntalain mukaan kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kunnanhallituksen tulee mm. vastata kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta, vastata valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta, valvoa kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa, edustaa kuntaa työnantajana ja vastata kunnan henkilöstöpolitiikasta, vastata kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, vastata kunnan toiminnan omistajaohjauksesta, huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Kaupunginhallitus on pääsääntöisesti saavuttanut valtuuston sille asettamat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet.

Kaupunginhallituksen vastuulla on valvoa ja huolehtia, että kaikki kuntalain ja hallintosääntöjen edellyttämät asiakirjat on kaupungissa laadittu. Joidenkin asiakirjojen sekä sisäisen tarkastuksen osalta kaupungissa esiintyy puutteita. Näistä puutteista on raportoitu toisaalla tässä arviointikertomuksessa.

Lautakunta toteaa, että vuoden 2025 suurin toiminnallinen muutos oli työllisyyspalveluiden järjestämisvastuun siirtyminen Raisiolle. Koska Raisio toimii läntisen Turun seudun työllisyysalueen vastuukuntana, kaupunginhallituksen ohjausrooli on ollut kriittinen uuden organisaation ja seudullisen yhteistyön vakiinnuttamisessa. Lautakunta katsoo, että kaupunginhallitus on onnistunut hallinnollisessa käynnistämässä, mutta jatkossa painopisteen on siirryttävä toiminnan vaikuttavuuden seurantaan.

Lautakunta panee myös merkille, että kaupungin strateginen tavoite väestönkasvusta toteutui vuonna 2025 asukasluvun ylittäessä 26 000 rajan. Tämä osoittaa kaupunginhallituksen johtaman maapolitiikan ja asuinalueiden kehittämisen olleen tuloksellista. Lautakunta korostaa, että jatkossakin on huolehdittava palveluverkon kyvystä vastata kasvavaan asukasmäärään siten, että kaupungin veto- ja pitovoima säilyy kestävällä tasolla.

8.2. Kaupunkikehitysjaosto

Kaupunkikehitysjaoston tarkoitus on kehittää Raision kaupungin maankäyttöä ja kaupunkikuvaa, luoda edellytykset hyvälle kaupunkiympäristölle sekä edistää asumisoloja.

Raisio on onnistunut tavoitteen mukaisesti toteuttamaan ja tukemaan monipuolista asuntotuotantoa mm. Kuloistenniityn alueella, jonne myönnettiin lupia kerros- ja rivitalorakentamiselle. Alueelle rakennettiin kunnallistekniikka katuineen, puistomainen ympäristö ja päiväkotit jo ennen asuntorakentamista. Uusilla asukkailla on palvelut ja joukkoliikenneyhteydet lähellä, lähimetsää unohtamatta. Kaikkiaan Raision kaupungissa oli rakenteilla vuonna 2025 yhteensä 9 kerrostaloa.

Kaupunkiympäristön suunnittelussa tulee myös jatkuvasti tehdä, seurata ja arvioida luontoselvityksiä. Tarkastuslautakunta toteaa, että luontoselvitykset ovat kuitenkin osittain tekemättä.

Kaupunkikehitysjaosto luo elinkeinoelämälle toimintaedellytyksiä ja mm. yritystontit ovatkin menneet hyvin kaupaksi. Kysyntä on kovaa ja siksi pitäisi kyetä kaavoittamaan uusia yritystontteja ja alueita.

Kaupunkikehitysjaoston tarkoitus on myös edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä ja seurata niiden toteutumista. Kaupunkikehitysjaosto on mm. osallistunut vuoden 2025 aikana seudullisen joukkoliikenneuudistuksen sekä Maa- ja asuntopoliittisen ohjelman tekoon. Tarkastuslautakunta korostaa, että varsinkin hankintoja kilpailutettaessa edellä mainittuihin asioihin tulee kiinnittää huomiota.

Strategiset tavoitteet

Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa: Vuoden 2025 aikana osallistuttiin moniin kyselyihin ja tutkimuksiin. Raision tulokset olivat erittäin hyviä. Saatuja tietoja hyödynnettiin monella osa-alueella. Keväällä järjestettiin kaavoituksen ajankohtaisinfo Raision kaupungin työntekijöille. Poikkihallinnollisen maankäyttöryhmän kokoontumisia jatkettiin sekä osallistuttiin infrapalveluilla valmistelussa olevan hulevesiohjelman laatimiseen.

Seuraamme kaupungin keskeisiä asumisen, yrittämisen, työllisyyden ja rakentamisen tunnuslukuja: Erinomaista MDI Kuntakorttia on seurattu säännöllisesti.

Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri: Seutuyhteistyön mahdollisuuksia on tarkasteltu laaja-alaisesti koko kaupunkikehityspalveluiden vastuualueella, mm. ympäristöterveydenhuollon, rakennusvalvonnan, yritys- ja työllisyyspalveluiden kuin maankäytönkin osalta ja sitä toteutettiin vuoden 2025 aikana mm. Turun kaupunkiseutusuunnitelma 2050 –hankkeen käynnistyessä.

TE-uudistuksen mukainen toiminta-alueen lähipalvelu käynnistettiin:

Työllisyyspalveluiden integrointi osaksi kaupungin omaa tekemistä ja seudullisesti toteutui 1.1.2025 alkaen. Koko vuosi oli haastavaa uuden palvelun järjestämisessä sekä henkilöstön riittävydessä yhä lisääntyneen työttömyyden aikana.

Asiakastyytyväisyyden ja asiakaspalvelun laadun varmistaminen:

Tyytyväisyyskysely toteutettiin loppuvuodesta 2025. Tuloksia ei ole vielä käsitelty. Edellisen kyselyn tulokset läpikäytiin kaupunkikehityspalveluiden johtoryhmässä sekä kaupunkikehitysjaostossa vuoden 2025 aikana.

Viihtyisän ja monipuolisen elinympäristön kehittäminen ja tukeminen:

Elinympäristön kehittämiseen, säilyttämiseen ja terveellisuuden, turvallisuuden ja viihtyisyyden varmistamiseen on osallistuttu asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa, kuten korkotukilainojen puolloissa ja tonttien luovutuksissa sekä luonnon huomioimisessa kaavojen laatimisen yhteydessä.

Yhteistyön kehittäminen: Jatkettiin mm. poikkihallinnollisen maankäyttöryhmän kokoontumisia sekä osallistuttiin infrapalveluilla valmistelussa olevan hulevesiohjelman laatimiseen. Keväällä järjestettiin kaavoituksen ajankohtaisinfo Raision kaupungin työntekijöille.

Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri / Asiakas- ja palveluprosessien kehittäminen: Kaksi prosessia, poikkeamislupahakemusten käsittely sekä maankäytön prosessien kehittäminen, käytiin läpi. Asiakaspalvelun palvelulupaukset soveltuvilta osin määriteltiin ja päivitettiin.

Rohkeat kasvuinvestoinnit: Satama-alueen kehittäminen oli vuonna 2025 pääasiassa ylläpitävää ja nykytoimintoja varmistavaa tekemistä. Keskustan kehittäminen jatkui keskustan suunnittelukilpailun voittajakonsortion kanssa solmituilla suunnittelusopimuksilla.

Maankäyttö- ja asumispalvelut

Elinvoimainen ja rohkeasti uudistettu kaupunkikeskusta: Kaavoitusohjelmaa valmisteltiin vuoden 2025 aikana, mutta sen päätöksenteko valtuustoon asti tapahtui vasta alkuvuodesta 2026.

Keskustavision päivitykseen ja tarkentamiseen liittyvät kehitystoimenpiteet: Keskustavision hankealueiden sekä luovutusmenettelyn osalta valintaa ei tehty vielä vuoden 2025 aikana.

Toteutamme aktiivisesti ja laadukkaasti tulevan yleiskaavatyön valmistelua: Yleiskaava-arkkitehdin /-insinöörin lisätarve: vakanssi perustettiin talousarvion 2026 yhteydessä. Joitakin säilytettäviä alueita paikannettiin ja niitä tullaan esittämään osana ympäristöohjelmaa sekä kaavoitusohjelmaa. Yleiskaavatasoinen, yleispiirteinen luontoselvitys toteutui osittain vuoden 2025 aikana, mutta kaupunkialueen säilytettäviä alueita ei paikannettu. Selvitystyö toivottavasti etenee vuoden 2026 aikana.

Satama-alueen monipuolinen kehittäminen / Rohkeat kasvuinvestoinnit: Hahdenniemi 2 kaava-alueen kaavaluonnosta ei tuotu tarkoituksella päätöksentekoon vuoden 2025 aikana. Tavoitteena on yhteensovittaa alueen kokonaissuunnitelma ja kaavoitus.

Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa / Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin: Pidetään tonttitarjonta monipuolisena ja riittävänä erilaisiin tarpeisiin ja lähellä jo valmiina olevaa kunnallistekniikkaa.

Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri: Maa- ja asuntopolitiikan ohjelmaa tehdään yhdessä seudun MAL-ohjelman kanssa, joka on vielä kesken.

Asukkaiden osallistaminen päätöksentekoon: Asemakaavojen nähtävillä olopäiviä oli yhteensä 232 kpl, joista valmisteluvaiheessa oli 97 kpl ja ehdotusvaiheessa 135 kpl. Osallistavia tilaisuuksia järjestettiin ennätykselliset 10 kpl.

Yritys- ja työllisyyspalvelut

Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa: Keskeisiä vetovoimatutkimuksia seurattiin. Erityisen hyvä tulos tuli EK:n kuntarankingkyselyssä.

Alle 50 000 asukkaan kuntien joukossa olimme sijalla 2. EVP-indeksissä Raisio nosti myös asemiaan, sijoittuen sijalle 6 keskisuurten kaupunkien viiteryhmässä.

Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri: Business Turun seudun elinvoimavastaavien kokouksiin osallistuttiin aktiivisesti. Raision yrittäjien hallituksen kuukausittaisiin kokouksiin ja erilaisiin yrittäjätapahtumiin osallistuttiin niin Raision yrittäjät ry:n kuin Raisiokeskuksen yrittäjien kanssa. Läntisten kuntien yrittäjien kanssa oli alueeseen liittyvää yhteistyötä.

Raisio on haluttu paikka tehdä bisnestä / Rohkeat kasvuinvestoinnit: Yritysten rekrytointitarpeisiin pyrittiin vastaamaan ja ajoittain eteen tuli haastaviakin rekrytointeja. Ylipäätään yritysten rekrytointitarve oli vähäistä vuonna 2025.

Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö / Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa / Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri: Keväällä ja syksyllä järjestettiin koko henkilökunnalle kehittämispäivät ja myös tiimikohtaisia kehittämispäiviä järjestettiin. Työvoimapalvelujen liittäminen kaupungin organisaatioon oli suuri haaste. Tähän oli kohdennetusti tarjolla esimerkiksi työnohjausta.

Tasapainoinen talous / Asuinalueiden eriytymisen ehkäisy: Suuri työttömien määrä ja työllisyyspalveluiden siirtyminen valtiolta kunnille vuoden 2025 alussa vaativat paljon siirtyneeltä henkilöstöltä ja sitä palkattiinkin lisää. Kaupungin rahoitusosuus työttömyysturvasta nousi merkittävästi lakimuutosten sekä heikon työllisyystilanteen vuoksi. Tähän oli budjetoitu noin 2,2 miljoonaa euroa ja toteuma oli noin 2,9 miljoonaa euroa.

Laadukkaat kotoutumispalvelut: Kotouttamisohjelman raportti vuodelta 2025 oli työn alla ja valmistuu keväällä 2026. Kotoutumisen laskennalliset korvaukset toteutuivat noin 1,4 miljoonaa euroa yli talousarvion. Tarkastuslautakunta toteaa, että tehokkaampaan suomen kielen opetukseen on kiinnitettävä huomiota.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunkikehitysjaosto on saavuttanut hyvin strategiset tavoitteensa nopeasti muuttuneessa toimintaympäristössä. Selvitysten ja raporttien valmistuminen on viivästynyt useasti ja tarkastuslautakunta kehottaakin jaostoa kiinnittämään huomiota aikatauluihin. Raision maa- ja asuntopoliittinen ohjelma on tarpeellinen jo tällä hetkellä, koska se vaikuttaa päätöksentekoon laajasti. Resurssien riittävyteen on myös hyvä kiinnittää huomiota. Jaoston on pyrittävä tarkempaan tulojen ja menojen arviointiin tulevissa talousarvioissa. Henkilöstön jaksamisesta on huolehdittava tulevien, erittäin haastavien vuosien paineissa.

Hyvinvointijaosto

Hyvinvointijaoston toiminta päättyi valtuustokauden loppuun 31.5.2025. Raision hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vuosiraportti 2024 käsiteltiin jaostossa 6.3.2025. Toiminnan jatkuminen hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan alaisuudessa sekä muissa kaupungin toimielimissä on tarpeellista ja tukee hyvinvointityön tavoitteellista ja vaikuttavaa toteuttamista.

8.3. Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan toimialaan kuuluvat perusopetus, Raision lukio, Raisio-opisto ja varhaiskasvatus- ja esiopetuspalvelut.

Sivistystoimialan strategisina painopistealueina vuonna 2025 ovat olleet:

Palveluverkkosuunnitelman mukaisten varhaiskasvatus- ja perusopetusyksiköiden suunnittelu ja toteutustyö: Kouluverkon ja varhaiskasvatuksen palveluverkkouudistukset etenevät suunnitellusti: Tiedonpuiston koulu on valmistunut aikataulussaan ja otettu käyttöön 1/2026. Myllypellon koulun suunnittelu ja Raisionlahden koulun hankesuunnitelman teko edistyvät suunnitellusti. Varhaiskasvatuksessa Kuloistenniityn päiväkotitoimi on otettu käyttöön 8/2025. Pasalan ja Kuloisten päiväkotien toiminta on lakkautettu. Varhaiskasvatuksen hakijat ovat edelleen suurimmaksi osaksi pieniä, alle kolmevuotiaita, mikä vaikuttaa lasten ja henkilöstön suhdeluihin kasvattaen kustannuksia.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyön, yhtenäisen toimintakulttuurin ja tehokkaiden tukipalveluiden suunnittelu, toteutus ja kehittäminen: Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteistyö on henkilöstön palautteen mukaan parantunut. Yhteisten tapahtumien määrä vaihtelee vielä kouluittain. Monen koulun yhteisöllisiin opiskelijahuoltoryhmiin on kutsuttu ja osallistunut myös esiopetuksen henkilökuntaa. Perusopetuksen yhtenäistä toimintakulttuuria on kehitetty edelleen kehittämispäällikön ja rehtoreiden johdolla. Kouluissa hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä on kehitetty vuosikellon mukaisin toimenpitein, keskittyen parempaan kohtaamiseen ja turvalliseen arkeen. Toimintakulttuurin käsikirja ei tavoitteesta huolimatta valmistunut toimintavuonna.

Kotouttamistyön huomioiminen suunnittelussa: Kotouttamistyötä on kehitetty järjestämällä koulutusta kielitietoisuudesta. Koulutukseen ovat osallistuneet koulunkäynninohjaajat ja opettajat. Raision opisto on tehnyt yhteistyötä kotoutumispalveluiden kanssa kotoutumisen tukemiseksi ja kehittämällä suomen kielen kurssikokonaisuutta. Verkkosivuille toteutettiin englanninkieliset käännökset. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa esitteitä ja ohjeita on käännetty kuudelle yleisimmälle kielelle.

Oppimisen tuen ja tuntijaon uudistusten toimeenpano esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiossa, sekä varhaiskasvatuksen kolmitasoinen tuki inklusion keinoin: Vuoden 2025 elokuussa astuivat voimaan oppimisen tuen lakimuutokset. Päivitetyt oppimisen tuen mallit otettiin käyttöön esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukio-opetuksessa. Järjestelytyöt ovat löytäneet muotonsa syksyn aikana tukea tarvitsevien oppilaiden arjessa. Kehitystyö jatkuu edelleen. Henkilöstöä on koulutettu monin tavoin uudistukseen liittyen.

Opiskeluhuollon ja yhteisövaikuttavuuden prosessien kehittäminen yhteistyössä Varhan kanssa ja sitouttavan koulu yhteistyön juurruttaminen: Opiskeluhuollon kehittäminen ja yhteistyö Varhan kanssa etenee alueellisen opiskeluhuollon kehittämistyön ja yhteisövaikuttavuuden mallin mukaisin menetelmin. Moniammatillinen opiskeluhuollon ohjausryhmä on kokoontunut neljä kertaa. Kaupungin edustajat ovat osallistuneet aktiivisesti ylikunnallisiin yhteistyöryhmiin. Opiskeluhuollon palvelut ovat olleet mitoituksen mukaiset toimintavuonna. Monen koulun opiskeluhoitotyöryhmiin on kutsuttu ja osallistunut myös esiopetuksen henkilökuntaa.

Lukiokoulutuksen laatustrategian jalkauttaminen, koulupudokkaiden ja opintojen viivästymisen ennaltaehkäisy, lukioon johtavan opintopolun kehittäminen yhteistyössä Rasekon kanssa, sekä turvallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen: Lukiokoulutukselle on luotu laatustrategia, vaikka tilinpäätöskertomuksessa siitä ei ole mainintaa. Toimintamalli koulupudokkuuden hallintaan on saatu valmiiksi. Oppilaiden poissaolot ovat kuitenkin jatkaneet kasvuaan. Lukion ja Rasekon yhteistyötä on tiivistetty. Kaikki halukkaat TUVA-opiskelijat (Tutkintoon valmentava koulutus perusopetuksen ja toisen asteen välissä) ovat päässeet tutustumaan lukioon. Siirtyvien osuus on kuitenkin pysynyt pienenä. Yhteisöllisyyden vahvistamiseksi lukiossa on lisätty yhteisiä tapahtumia. Myös perusopetuksessa yhteisöllisyys on ollut vuoden painopistealueina ja sitä on tehty hyvinvoinnin vuosikellon mukaisesti.

Nuorisotyö koulussa -yhteistyön vahvistaminen: Koulunuorisotyö on jatkunut Vaisaaren yläkoulussa, sekä alakoulujen koulunuorisotyötä on kehitetty. Kohdennettua nuorisotyötä on toteutettu täsmäryhminä eri kohderyhmille, etsivänä nuorisotyönä ja vahvana monialaisena yhteistyönä.

Oppilaita perusopetuksessa on ollut vuoden aikana yhteensä 2424 henkilöä, josta vähennystä vuoteen 2024 verrattuna 21 oppilasta. Lukiossa opiskelijoita oli 455 + 43 kaksoistutkinnon suorittajaa (vuonna 2024 438 + 34). Mylly-Antin erityiskoulussa opiskeli 36 oppilasta. Raisio-opisto järjesti 9319 opetustuntia ja kurssilaisia oli 7891 ja kursseja 520.

Tarkasteltaessa tarkastuslautakunnan vuoden 2024 havaintoja, tarkastuslautakunta katsoo, että päätösehdotuksiin on tuotu vaihtoehtoja ja perusteluja. Myös palveluverkkouudistuksen eri vaiheita on käsitelty lautakunnan kokouksissa kuluvan toimintavuoden aikana hyvin. Kaiken kaikkiaan tarkastuslautakunta katsoo, että sivistyslautakunnan työ on suunnitelmallista, ennakoivaa ja valittujen strategisten painopisteiden mukaista.

8.4. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta

1.6.2025 alkaen vapaa-aikalautakunta muuttui hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnaksi. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan toimialaan kuuluvat kirjasto-, kulttuuri- ja liikunta- ja nuorisopalvelut. Hyvinvointijaoston päättymisen jälkeen tehtävät ja toimivalta sekä vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta kasvoivat ja yhdyspintatyötä Varhan kanssa on vakiinnutettu. Yhteistyö hyvinvointikoordinaattorin kanssa on tärkeää läpi koko lautakunnan alaisten toimintojen etenkin ehkäisevässä työssä, mikä tukee sosiaali- ja terveystaloutta.

Lautakuntatasoisina strategisina painopisteinä ovat vuonna 2025 olleet:

Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri: Palvelujen käyttäjämääriä on seurattu ja kävijämäärien kasvu on monilta osin toteutunut. Sekä ohjattujen ryhmien määrä, sekä niissä käyneiden kävijöiden määrä on kasvanut. Omatoimitilan palveluja on kehitetty.

Timmi -varausjärjestelmä on otettu käyttöön kaikissa vapaa-ajan toiminnoissa. Sen käyttöönottoon tulee edelleen perehdyttää eri käyttäjäryhmiä. Järjestelmä helpottaa eri yhdistyksiä ja tapahtumanjärjestäjiä omissa suunnitelmissaan ja ajankohtien varaamisessa. Digitaalisia palveluita on kehitetty. Kansallinen e-kirjasto on avattu ja sen käytöstä on järjestetty opastustilaisuuksia.

Jokaisella lapsella on mahdollisuus harrastamiseen: 92 % raisiolaisista lapsista ja nuorista harrastaa jotain viikoittain. Tulos on valtakunnan keskitasoa parempi, mikä kertoo asetettujen tavoitteiden hyvästä toteutumisesta.

Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa: Päätösten vaikutuksista eri raisiolaisten väestöryhmien hyvinvointiin ja terveyteen on kaupunkitasolla tehty arvioita. Tämä on erityisen tärkeää, koska palvelut koskettavat laajasti kuntalaisten arkea, terveyttä ja hyvinvointia. Eri palvelujen käyttöasteita on selvitetty esim. tapahtumien osallistujamäärällä ja lainauskertojen määrällä.

Raision hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerron oli 66/100, ja se kasvoi 13 pistettä edelliseen vuoteen verrattuna (kuntien heikoin arvo oli 37 pistettä ja paras 85 pistettä). Raision HYTE-kertoimen kautta saamien eurojen kokonaismäärä oli 524 100 euroa, jonka määrä kasvoi 109 400 euroa edellisvuoteen nähden. Raision tulee tehdä aktiivista työtä nykyisen eurotason säilyttämiseksi tai kasvattamiseksi.

Vapaaehtoistyön vahvistaminen on mukana hyvinvointisuunnitelmassa 2024-2025 ja yhteistyö kolmannen sektorin eli järjestöjen ja yhdistysten kanssa on välttämätöntä. Ne ovat tärkeitä yhteistyötahoja sekä liikunta-, kulttuuri- että nuorisotoimelle palvelujen tuottamisessa. Kaupunki myös tukee kolmatta sektoria toiminta-avustusten ja kohdeavustusten avulla sekä tarjoamalla tiloja.

Kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä on raportoitava valtuustolle vuosittain ja sen lisäksi valtuustokausittain on valmisteltava hyvinvointisuunnitelma ja hyvinvointikertomus. Laaja hyvinvointikertomus vuosilta 2022-2025 tuli valtuuston käsiteltäväksi toukokuussa 2026.

Kirjasto- ja kulttuuripalveluissa aloitti uusi kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja alkuvuonna 2025.

Kirjasto ja kulttuuripalvelut tarjosi vuoden 2025 aikana monipuolisia tapahtumia, taidenäyttelyitä, harrastustoimintaa ja aineistoja kohdistuen eri kohderyhmille, mikä on ollut strategisena tavoitteena. Lukutaidon edistäminen eri tavoin ja eri tahojen kanssa tehtävällä yhteistyöllä on myös tärkeä tavoite ja siihen on edelleen syytä panostaa. Kirjaston kokonaiskävijämäärä eri tapahtumissa nousi 26 %, mutta lainausmäärät ovat pysyneet entisellä tasolla.

Asukkaita ja yhdistyksiä osallistettiin aktiivisesti monien toimintojen suunnitteluun eri foorumeissa. Yhteistyötä on tehty useiden eri toimijoiden kanssa ja vuosittain järjestettävä Taiteiden yö on tästä hyvä esimerkki.

Eri-ikäisten ja eri ryhmien palvelujen kehittämiseen on kiinnitetty kirjastossa laajalti huomiota. Kulttuurikasvatussuunnitelma Elämyspolku päivitettiin vuoden 2025 aikana. Esi- ja peruskoululaisille suunnattuun Elämyspolkuun liittyvän ohjauksen kasvu edellisvuoteen verrattuna oli 40 %, ohjauksia järjestettiin 92 kertaa. Kirjaston kotipalvelun asiakasmäärä on kasvanut 28 %, asiakasmäärän ollessa 32. Maahanmuuttajien monikielinen kirjastokokoelma on otettu käyttöön. Lasten lauantait ovat olleet suosittuja.

Museo Harkon kävijämäärä kasvoi lähes 40 %, mikä on merkittävää. Museossa järjestettiin erilaisia yleisötapahtumia 80 kpl. Kirjaston ja Harkon tilojen

käyttäjäsäännöt on päivitetty 5/2025. Sen sijaan kulttuuriavustusten jako-ohjeet ovat vuodelta 2012 eli niitä on ehkä tarpeellista päivittää.

Liikuntapalvelut tarjoaa eri-ikäisille sekä omaehtoista että laadukasta, ohjattua monipuolista toimintaa. Edellisen vuoden tapaan liikuntapalvelut on ollut aktiivisesti mukana eri valtakunnallisissa liikkumisen edistämisen ohjelmissa.

Liikunta- ja nuorisopalvelujen strategisena tavoitteena on monipuolisten liikuntamahdollisuuksien tarjoaminen kaiken ikäisille raisiolaisille. Liikuntapaikkojen käyttäjämäärien seuranta on kehitetty, mutta kävijämäärien muutosta ei vielä pystytä määrittelemään. Kävijämäärät kertovat, mitkä toiminnat tai liikunta-/nuorisopaikat ovat suosittuja ja että palveluja kehitetään tarvelähtöisesti. Liikuntapalvelut on kouluttanut vapaaehtoisia vertaisliikuttajia ja heidän avullaan on saatu kasvatettua matalan kynnyksen ryhmiä erityisesti ikäihmisille.

Raisio osti kaksi jäähallirakennusta huoltorakennuksineen ja kaikki jäähallitoiminnot siirtyivät kaupungille 1.1.2025. Jäähallin käyttömaksut on määritelty ja niiden tarkistus on tehty urheiluseurojen liikuntavälineiden säilytyksen osalta 1.5. Jäähallin päiväkäyttö on lisääntynyt.

Liikuntapalveluiden uudet käyttömaksuperusteet otettiin käyttöön 1.1.2025. Uudistuksen tavoitteena on määritellä yleiset käyttömaksut; keneltä maksuja peritään ja keneltä ei. Pelisääntöjen tarkistaminen ja käytäntöjen yhtenäistäminen on ollut tarpeellista.

Vuonna 2024 laadittu urheiluseurojen uudistettu avustusohje on otettu käyttöön 1.1.2025. Urheiluseurojen yleisavustushakemuksia saapui määräaikaan mennessä 23 hakemusta, eikä yhtään myöhässä. Ainoastaan yksi hakija ei täyttänyt asetettuja kriteereitä. Urheiluseuroja on siis tiedotettu asianmukaisesti avustusten hakemisessa.

Uintikeskus Ulpukan toiminta on monipuolista ja tarjoaa eri käyttäjäryhmille suunnattuja ohjattuja ryhmiä runsaasti. Ulpukan kokonaiskävijämäärä oli 223 476, mikä on noin 1000 henkeä enemmän edellisvuoteen verrattuna. Ulpukan hinnoittelun muutos toteutettiin, mutta se ei ole vaikuttanut kävijämääriin.

Soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelma vuosille 2026-2029 valmistui ja se on osa Raision hyvinvointisuunnitelmaa. Suunnitelman tavoitteena on parantaa kaikkien raisiolaisten mahdollisuuksia liikkua ja sitä on tehty usean tahon kanssa yhdessä. Raision strategisen liikunnan kirjan työstö on aloitettu lisättäväksi hyvinvointisuunnitelmaan. Tähän on vuoden 2026 toiminnantarkastuksessa mielenkiintoista palata.

Liikuntapalvelujen yhtenä tavoitteena on laadukkaat liikkumisen edellytykset kaikenikäisille. Ulkoliikuntapaikkojen esteettömyyteen ja saavutettavuuteen on kiinnitetty huomiota ja ulkoilureittien opasteita on lisätty. Viestinnässä on lisätty suunnitelmallisuutta. Laadukkaat Liiku Raisiossa -esite ja Senioriliikuntakalenteri kertovat liikunta- ja nuorisopalvelujen runsaasta tapahtumien ja ryhmien tarjonnasta.

Nuorisopalvelut on tarjonnut runsaasti erilaisia mahdollisuuksia harrastamiseen ja mielekkääseen toimintaan vapaa-aikana. Nuorisoa on eri tavoin osallistettu päätöksentekoon ja heidän toiveitaan on kuultu esim. nuorisovaltuuston, lasten parlamentin ja seuraparlamenttien avulla. Toimintaa on niin paljon, että toiminnan lisäämisen sijaan olisi hyvä miettiä, millä toimin saadaan eniten vaikuttavuutta.

Nuorisotyön dokumentointijärjestelmä Nuodo on otettu käyttöön. Nuodo -järjestelmään on kirjattu kaikki nuorisotoimintaan osallistuneet nuoret. Kohtaamisia oli yli 22000 ja järjestelmän avulla pystytään vertaamaan eri vuosia keskenään ja se toimii työvälineenä toiminnan kehittämiseen. Kohtaamisia on ollut mm. avoimessa nuorisotyössä, nuorisotiloissa, retkillä, leireillä, pajatoiminnassa ja etsivässä nuorisotyössä.

Nuorten häiriökäyttäytymiseen ja levottomaan käytökseen kaupungilla on puututtu tuloksetta. Nuorisotyö koulussa -yhteistyön vahvistaminen on ollut strategisena tavoitteena. Tarkastuslautakunta toteaa, että tiivis yhteistyö Ankkuriopettajan ja poliisin Ankkuritiimin kanssa sekä nuorisotyöntekijöiden jalkautuminen perjantai-iltaisain Raision keskustaan ovat olleet onnistuneita toimia ja niitä tulee edelleen jatkaa.

Kohdennetun nuorisotyön tavoitteena on toteuttaa toimintaa huolen ja erityisen tuen tarpeessa olevien kanssa. Työmuotoja ovat erilaiset pienryhmät, nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö. Etsivä nuorisotyö tavoittaa nuoria tehokkaasti ja yhteistyö Varhan kanssa on yleistä ja pääosin sujuvaa. Yhteistyö mahdollistaa ohjauksen sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä ehkäisee palvelujen väliin putoamisen. Resurssien riittävyys ja palvelujen saatavuus antavat omat haasteensa toiminnalle. Ehkäisevän päihdetyön kokonaisuus kuuluu hyvinvointikoordinaattorin työtehtäviin ja hän tekee yhteistyötä nuorisopalvelujen kanssa.

Lautakunnan vuoden 2025 suunnitelmassa todetaan, että työpajatoimintaa kehitetään TE2024 uudistus huomioiden. Vuonna 2025 toimi ainoastaan yksi nuorten työpaja Noppa ja nuorten työpajatoiminta lakkautettiin vuoden 2025 lopussa. Päätökseen vaikuttivat valtakunnalliset linjaukset, jotka kavensivat toimintaa ja pajatoimintaan osallistuvien määrä väheni. Pajatoiminta on ollut iso panostus, mutta toimintoja uudistetaan vastaamaan tämän päivän tarpeita. Syrjäytymisvaarassa olevien nuorten määrä on ollut nousussa, samoin vaikeasti työllistyvien. Tarkastuslautakunta katsoo, että syrjäytymisvaarassa olevien nuorten kanssa tulee tehdä moniammatillista yhteistyötä nuorisotyön ja työllisyyspalvelujen kanssa. Nuorten Ohjaamo –toiminta on käynnistymässä.

Yhteenvetona tarkastuslautakunta toteaa, että hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan toiminta vuonna 2025 oli pääosin tavoitteiden mukaista. Palvelujen toteuttaminen on laaja-alaista ja niiden käyttö on monilta osin kasvanut. Kuntalaisten hyvinvointia ja palvelujen saatavuutta on kehitetty, mutta ennalta ehkäisevän työn merkitystä tulee edelleen korostaa. Yhteistyötä eri tahojen kanssa on tarpeellista vahvistaa ja vaikuttavuutta arvioida toiminnan kehittämisen tueksi.

8.5. Infralautakunta

Infrapalvelut -vastuualueeseen kuuluvat kunnallistekniset palvelut, tilapalvelut ja ruokapalvelut.

Infratoiminnan arviointi on perustunut kaupungin keskeisiin ohjausasiakirjoihin ja käytettävissä olevaan päätöksenteon aineistoon. Tarkastuslautakunta on arvioinut Raision kaupungin infratoiminnan toiminnallisia tavoitteita ja niiden toteutumista tilikaudella 2025. Arviointi on kohdistunut tavoitteiden asettamiseen, niiden ilmenemiseen valmistelussa ja päätöksenteossa sekä toteutumiseen käytettävissä olevan asiakirja- ja tausta-aineiston perusteella. Arvioinnin lähtökohtina ovat olleet talousarvio ja taloussuunnitelma, investointiohjelma, kaupungin strategia

sekä keskeiset hankeaineistot. Tarkastuslautakunta toteaa, ettei infratoiminnalle ole ollut erillistä, yhtenäistä toimintasuunnitelmaa vuodelle 2025.

Infratoiminnan tehtävänä on ollut tukea kaupungin kasvua ja palvelurakenteen toteuttamista. Toiminnan keskeinen rooli on ollut varmistaa katuverkon, liikenneympäristön ja kunnallistekniikan toimivuus siten, että kaupungin investoinnit ja palvelujärjestelmä voidaan toteuttaa suunnitellusti. Infratoiminta on ollut luonteeltaan mahdollistavaa suhteessa muihin toimialoihin ja niiden hankkeisiin.

Toiminnalliset tavoitteet ovat painottuneet olemassa olevan infran ylläpitoon ja suurten hankekokonaisuuksien edellytysten varmistamiseen. Katu- ja liikenneverkon toimintavarmuutta on pyritty turvaamaan kunnossapidon ja peruskorjausten kautta. Samanaikaisesti merkittävä painopiste on ollut E18 Raision keskusta -hankkeeseen liittyvien infraratkaisujen valmistelussa ja toteutuksessa. Lisäksi infratoiminta on tukenut palvelurakentamista huolehtimalla tarvittavasta kunnallisteknisestä infrastruktuurista.

Kestävän kehityksen näkökulmasta hulevesien hallinta muodostaa keskeisen infratoiminnan osa-alueen. Tarkastuslautakunta toteaa, että hulevesiratkaisujen rooli korostuu sekä investointien yhteydessä että osana olemassa olevan infran ylläpitoa. Hulevesikokonaisuuden suunnittelun ja toteutuksen pitkäjänteisyys sekä kytkentä investointikokonaisuuksiin vaikuttavat olennaisesti infran toimivuuteen, kustannusrakenteeseen ja riskienhallintaan.

Taloudelliset reunaehdot ovat rajanneet infratoiminnan toteuttamismahdollisuuksia. Tilikaudella 2025 kaupungin investointitaso on ollut korkea, ja siihen on sisältynyt merkittäviä infrakomponentteja. Investointien rahoittaminen on edellyttänyt merkittävää velanottoa, mikä on korostanut kustannustehokkuuden, investointien vaiheistuksen ja priorisoinnin merkitystä sekä rajoittanut uusien infralaajennusten käynnistämistä.

Investointien kokonaisuus muodostaa infratoiminnan kannalta keskeisen ohjaushaasteen. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että infrakomponentit sisältyvät useisiin laajoihin investointikokonaisuuksiin ilman selkeää kokonaiskuvaa niiden yhteisvaikutuksesta. Tämä vaikeuttaa infrainvestointien priorisointia, kustannusten hallintaa sekä pitkän aikavälin taloudellisen vaikutuksen arviointia.

Tilikauden taloudelliset ja toiminnalliset poikkeamat kohdistuvat erityisesti hulevesikokonaisuuteen ja palvelujen ostoihin. Tilinpäätöksen perusteella hulevesimaksu ei sisällynyt talousarvioon, mutta toteutui merkittävänä tulona tilikauden aikana, mikä vaikutti sekä tuloihin että palvelujen ostojen kasvuun. Samanaikaisesti palvelujen ostot ylittivät talousarvion erityisesti hulevesiin ja kunnossapitoon liittyvien erien vuoksi. Investointien toteutumisessa esiintyi myös ajoituksellisia poikkeamia, kun osa hankkeista eteni suunniteltua hitaammin.

Tarkastuslautakunta toteaa, että talousarvion ja toteuman välinen poikkeama hulevesimaksun osalta heikentää talousarvion luotettavuutta. Lautakunta pitää kuitenkin myönteisenä, että poikkeama on tunnistettu ja siihen on reagoitu, mikä osoittaa toiminnan kykyä korjaaviin toimenpiteisiin.

Tavoitteiden ja päätöksenteon välinen yhteys ei kaikilta osin ilmene selkeästi. Tarkastuslautakunta katsoo, että infratoiminnan tavoitteiden tulisi olla johdonmukaisesti tunnistettavissa infralautakunnan päätöksenteossa ja sen

valmisteluaineistossa. Käytettävissä oleva aineisto ei kaikilta osin mahdollista systemaattista arviointia siitä, miten yksittäiset päätökset kytkeytyvät asetettuihin tavoitteisiin.

Vuosi 2025 näyttäyty infratoiminnassa valmistelupainotteisena ja yhteensovittamista korostaneena ajanjaksona. Toiminnan painopiste on ollut suurten hankekokonaisuuksien yhteensovittamisessa sekä olemassa olevan infran toimivuuden turvaamisessa. Taloudelliset rajoitteet ovat vaikuttaneet uusien hankkeiden laajuuteen.

Tarkastuslautakunnan kokonaisarvion mukaan infratoiminta on edennyt pääosin kaupungin strategisten linjausten mukaisesti. Toiminta on kohdistunut keskeisiin infrastruktuurin ylläpito- ja kehittämistarpeisiin sekä suurten investointien mahdollistamiseen. Arvioinnin perusteella tavoitteet ovat olleet yleisellä tasolla perusteltuja suhteessa kaupungin taloudelliseen tilanteeseen.

Tarkastuslautakunta pitää kuitenkin välttämättömänä tavoitteiden asettamisen, seurannan ja raportoinnin kehittämistä. Arvioinnin perusteella infratoiminnassa korostuvat erityisesti tavoiteasetannan hajanaisuus, tavoitteiden ja päätöksenteon kytkennän puutteet sekä investointikokonaisuuden hallinnan haasteet. Lisäksi raportoinnin ja seurannan kehittäminen, mukaan lukien hulevesiratkaisujen ja investointien systemaattinen tarkastelu, on keskeistä toiminnan arvioitavuuden parantamiseksi.

8.6. Lupalautakunta ja terveysturvatoiminta

Lupalautakunnan strategisten ja sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen mittareina käytetään mm. tutkimuksia, osallistumista asiantuntija- tai viranomaisroolissa prosesseihin sekä prosessien ja toimenpiteiden kuvaamista.

Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa: Vuoden aikana käsiteltiin mm. Muuttohalukkuustutkimuksen, Varsinais-Suomen maakuntaennusteen, EK:n kuntabarometrin kuin päivittyneen EVP-indeksin tulokset.
Vaikutamme Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin: Lautakunta on seurannut kaupungin keskeisiä asumisen, yrittämisen, työllisyyden ja rakentamisen tunnuslukuja.

Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri: Seutuyhteistyötä tehtiin ympäristöterveydenhuollossa ja pieneläinten virka-ajan ulkopuolisessa päivystyksessä. Ilmanlaadun seuranta toteutettiin kaupunkiseudun kuntien ja teollisuuden yhteistyönä. Lisäksi osallistuttiin säännöllisesti kokoontuviin eri palveluiden seutupalaveriin.

Asiakastyytyväisyyden ja asiakaspalvelun laadun varmistaminen: Palvelualuekohtaiset toimenpiteet tyytyväisyyden ja laadun varmistamiseksi tehdään vuosittaisilla tyytyväisyyskyselyillä. Tyytyväisyyskysely toteutettiin loppuvuodesta 2025.

Viihtyisän ja monipuolisen elinympäristön kehittäminen ja tukeminen: Vuoden aikana on osallistuttu asiantuntija- tai lupaviranomaisroolissa erilaisiin prosesseihin sekä suoritettu ympäristönsuojelun ja terveydensuojelun valvontatehtäviä.

Yhteistyön kehittäminen: Poikkihallinnollista yhteistyötä tiivistettiin. Palveluprosesseista on tarkastelun ja kehitystyön alla olleet mm.

poikkeamislupahakemusten käsittely sekä Lupapisteen käyttö uuden rakentamislain mukaisin reunaehdoin.

Rohkeat kasvuinvestoinnit: Keskustan kehittämistä tehtiin yhteistyössä muiden palveluiden kanssa. Osallistuttiin E18-hankkeen mukaisiin yhteistyöryhmiin ja -palavereihin. Keskustan alueelle myönnettiin mm. rakennusten purkulupia kohteista, joiden tilalle on tulossa esimerkiksi tunnelihankkeen rakenteiden osia.

Ympäristöpalvelut

Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa: Mittarit: Valvontaohjelman toteutuminen (100 %). Valvontasuunnitelman toteutuminen (85 %). Tarkastukset (529/500 kpl). Pieneläinkäynnit (1240/1200 kpl). Tavoite saavutettiin lähes täysin.

Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri: Seudullisena yhteistyönä eläinlääkintähuollon palvelutarpeen selvitys. Pieneläinpäivystys aloitettiin kilpailutuksen jälkeen 1.1.2025 seudullisena yhteistyönä. Poikkihallinnollista yhteistyötä tehtiin mm. maankäyttöryhmän, hulevesityöryhmän ja valumavesihankkeen puitteissa.

Prosessien läpikäyminen. Kehitettiin ympäristöterveydenhuollon epidemiaohjeistusta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että ympäristöohjelman päivitys ei tullut valmiiksi vuonna 2025 vaan siirtyy vuodelle 2026.

Rakennusvalvontapalvelut

Tiedon tehokas hyödyntäminen johtamisessa ja päätöksenteossa: Tavoitteena oli rakennetun ympäristön terveellisyys, turvallisuus, viihtyisyys. Ympäristökatselmukset eivät kaikki toteutuneet. Lisäksi seurattiin rakennuslupien (88 kpl), toimenpidelupien (4 kpl) ja suunnittelutarveratkaisujen määriä sekä lupiin liittyviä katselmuksia ja tarkastuksia (664 kpl). Lupien käsittelytavoite toteutui lähes tavoitteen mukaisesti alle 3 viikossa (23 pv).

Avoin ja kehittyvä toimintakulttuuri: Seutuyhteistyön mahdollisuuksia tarkasteltiin ja osallistuttiin seudulliseen yhteisvalmisteluun lausuntopyynnöissä sekä muissa kuntia yhteisesti koskevissa asioissa, kuten rakennusjärjestyksen päivittämisessä. Poikkihallinnollista yhteistyötä tehtiin poikkeamislupahakemusten, kaupungin uudisrakentamiskohteiden sekä muiden soveltuvien kohteiden kohdalla. Resurssien riittävyys on ollut haasteena.

Asiakas- ja palveluprosessien kehittäminen: Tavoitteena on ollut 1–2 palveluprosessin läpikäyminen/ palvelualue/ vuosi. Palveluprosessien kehittämistoimenpiteenä on ollut mm. poikkeamislupahakemusten prosessin kehittäminen.

Rakennuslupamaksutuotot ylittyivät noin 105.000 eurolla. Ympäristöpalvelujen tuotot ylittyivät kokonaisuudessaan reilulla 36.000 eurolla. Uutena tulona vuokratuotot pieneläinpäivystyksestä, joita ei ollut budjetoitu. Lisäksi tarkastus- ja valvontamaksutuotot ylittyivät noin 40.000 eurolla.

Rakennusvalvonnan asiantuntijapalvelujen alitus oli 13.800 euroa ja ICT-kulujen alitus 15.095 euroa. Ympäristöpalvelujen toimintakulut alittuivat reilulla 90.000 eurolla. Lain- ja sopimusmuutosten vaikutukset eivät toteutuneet arvioiden mukaisesti

Tarkastuslautakunta toteaa, että lupalautakunta saavutti melko hyvin strategiset tavoitteensa nopeasti muuttuneessa toimintaympäristössä. Suunnitelmien ja ohjelmien valmistuminen viivästyi useasti ja tarkastuslautakunta kehottaakin lupalautakuntaa kiinnittämään huomiota aikatauluihin ja strategiaan tavoitteisiin. Tavoitteiden mittareina ei ole suositeltavaa käyttää lukuja (kappalemäärä, prosentti tms.), joihin ei voi vaikuttaa. Lisäresursseja tarvitaan moniin toimintoihin. Lupalautakunnan on pyrittävä tarkempaan tulojen ja menojen arviointiin tulevissa talousarvioissa.

8.7. Investointien toteutuminen

Raision kaupungin investointien toteutuminen vuonna 2025 oli pääosin suunnitelmien mukaista, mutta taloudellisesta näkökulmasta investointitaso osoittautui kaupungin tulo-rahoituskykyyn nähden liian korkeaksi. Investointihankkeet etenivät pääosin ilman merkittäviä aikataulu- tai kustannusylityksiä, mutta investointien kokonaisvaikutus kaupungin taloudelliseen asemaan oli selvästi heikentävä.

Kaupungin nettoinvestoinnit olivat vuonna 2025 noin 27 miljoonaa euroa, joista suurimpana Tiedonpuiston koulun investointimenot 10,8 miljoonaa euroa ja Kuloistenniityn päiväkodin investointi 2,9 miljoonaa euroa. Toteutunut investointitaso ylitti selvästi vuosikatteen, minkä seurauksena investointeja ei kyetty rahoittamaan tulo-rahoituksella. Investointien omarahoitusosuus, tulo-rahoitus jäi alle 40 prosentin, mikä on selvästi alle kestävässä pidettävän tason. Investointien toteutuminen johti siten merkittävään lisälainanottoon ja kaupungin velkaantumisen kasvuun.

Infralautakunnan vastuulla olleet investoinnit toteutuivat pääosin hyväksytyin investointiohjelman mukaisesti. Keskeiset rakennus- ja infrainvestoinnit etenivät suunnitellusti, ja hankkeet toteuttivat niille asetetut toiminnalliset tavoitteet. Investointien toteutuksen ohjausta voidaan tämän osalta pitää asianmukaisena. Toiminnallinen onnistuminen ei kuitenkaan poistanut investointien rahoitukseen liittyviä riskejä.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että investointikokonaisuutta ei vuoden 2025 talousarviossa ja taloussuunnitelmassa riittävästi suhteutettu kaupungin talouden kantokykyyn. Useiden samanaikaisesti käynnissä olleiden ja käynnistyneiden hankkeiden yhteisvaikutus johti siihen, että kaupungin maksuvalmius heikkeni ja lainakanta kasvoi nopeasti. Kassavarojen määrä supistui merkittävästi, mikä lisäsi lyhyen aikavälin rahoitusriskiä.

Konsernitason tarkastelu vahvistaa kuvaa investointien vaikutuksista. Kaupungin tytäryhteisöissä, erityisesti vesihuollon ja vuokra-asuntotuotannon piirissä, investointitaso säilyi korkeana. Tämä lisäsi konsernin kokonaisvelkaa ja heikensi konsernin omavaraisuutta. Investointien rahoitusriskit kasautuvat siten sekä kaupungille että sen konserniyhteisöille samanaikaisesti.

Tarkastuslautakunta katsoo, että investointeja koskevat päätökset ovat vuoden 2025 aikana painottuneet toiminnallisiin tarpeisiin, mutta rahoituksellinen kokonaisarviointi on ollut puutteellista. Investointien priorisointi ei ole riittävästi hillinnyt velkaantumista eikä turvannut kaupungin taloudellista liikkumavaraa.

9. Arvio taloussuunnitelman riittävydestä

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Raision kaupungin vuoden 2025 talousarvio toteutui kokonaisuutta tarkastellen pääosin suunnitellusti. Kaupungin toiminta pysyi talousarvion mukaisissa määrärahoissa, eikä merkittäviä käyttötalouslyllityksiä syntynyt. Tilikausi muodostui ylijäämäiseksi, ja vuosikate riitti kattamaan poistot, mikä osoittaa, että talousarvio mahdollisti kaupungin perustoimintojen rahoittamisen ilman välitöntä alijäämämäriskä. Tämä osoittaa, että talousarvio on ollut realistinen ja käyttötalouden ohjaus on kokonaisuutena toiminut.

Talousarvion tasapaino perustui osittain sellaisiin tuloihin, joiden pysyvyys on epävarmaa, kuten työllisyyden ja kotouttamisen palveluihin liittyvät korvaukset. Toimintakulujen kasvu oli ennakoitua nopeampaa erityisesti henkilöstömenoissa, palvelujen ostoissa ja avustusmenoissa, mikä heikensi toimintakatetta verrattuna edelliseen vuoteen.

Investointien osalta talousarvio ylittyi tulo-rahoituksen näkökulmasta. Investointien rahoittaminen edellytti merkittävää lisälainanottoa, eikä talousarvion mukainen investointien omarahoitus toteutunut. Tämä heikensi kaupungin rahoitusasemaa ja maksuvalmiutta. Talousarvion toteutuminen oli siten käyttötalouden osalta hallinnassa, mutta rahoituksen ja investointien osalta talousarvion tavoitteet eivät toteutuneet kestäväällä tavalla.

Tarkastuslautakunnan näkökulmasta kaupungin talousarvion ohjaus on ollut toimivaa, mutta rakenteellisiin haasteisiin, erityisesti investointitasoon ja velkaantumiseen, ei ole vielä riittävästi vastattu. Investointipaineet ja niihin liittyvä velkaantuminen heikentävät kaupungin taloudellista liikkumavaraa. Talousarvion toteutumisen arvioinnissa korostuu tarve vahvistaa talousarvion rahoitusosaa, priorisoida investointeja ja varmistaa, että päätöksenteko tukee pitkän aikavälin taloudellista kestävyyttä.

10. Henkilöstö

Raision kaupungin vuoden 2025 henkilöstöraportti osoittaa, että henkilöstöjohtamisen painopiste on siirtynyt edellisvuoteen verrattuna rakenteiden rakentamisesta niiden aktiiviseen hyödyntämiseen. Vuoden 2025 raportissa painopiste on selvästi työhyvinvoinnin, yhteisöllisyyden, esihenkilötyön ja henkilöstökokemuksen kehittämisessä. Tätä kuvaavat muun muassa Kevan Pulssi-kyselyn käyttöönotto, psykologista turvallisuutta vahvistanut hanke, uusi kehityskeskustelulomake sekä esihenkilöille suunnatut koulutukset.

Henkilöstörakenteessa tapahtui määrällistä muutosta, kun vakituisen henkilöstön määrä kasvoi 837 työntekijästä 903 työntekijään ja henkilöstövuodet nousivat 964,8:sta 987,9:ään. Suurin yksittäinen selitys henkilöstömäärän nousulle on työllisyyspalvelujen siirtyminen kunnille vuoden 2025 alussa (noin 30 uutta työntekijää). Lisäksi määräaikaisia työsuhteita on muutettu vakinaisiksi, koska määräaikaisia työsuhteita oli vuoden lopussa 25 vähemmän.

Työhyvinvoinnin osalta kokonaiskuva on kaksijakoinen. Vuoden 2025 raportissa kuvataan runsaasti hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallistumista tukevia toimenpiteitä, ja kaupunki sai myös ulkoista tunnustusta henkilöstöliikunnan ja hyvinvoinnin edistämisestä. Samalla kuitenkin keskeiset kuormitusta kuvaavat tunnusluvut eivät kuitenkaan kehittyneet yksiselitteisen myönteisesti. Sairauspoissaolot nousivat 15,71 päivästä 17,32 päivään henkilöä kohden, ja työkyvyttömyyskustannukset kasvoivat noin 343 000 eurosta noin 472 000 euroon. Sen sijaan työtapaturmista johtuneet poissaolopäivät vähenivät hieman.

Henkilöstöraporttien perusteella ei ole mahdollista todeta, onko syrjinnän tai työpaikkakiusaamisen kokemuksissa tapahtunut vuonna 2025 selvää muutosta edellisvuoteen verrattuna, koska vuoden 2025 raportti ei esitä tästä vertailukelpoista tunnuslukua.

Vuoden 2025 henkilöstöraportti on aiempaa selkeämmin vaikuttavuutta ja organisaatiokulttuuria korostava asiakirja. Se antaa kuvan henkilöstöjohtamisesta, jossa hyvinvointia, osaamista ja johtamiskäytäntöjä kehitetään aikaisempaa systemaattisemmin. Samalla raportti osoittaa, että myönteiset kehitystoimet eivät vielä sellaisenaan näy kaikissa tuloksissa.

11. Omistajaohjauksen, konsernivalvonnan järjestämisen, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arviointi

Tarkastuslautakunta totesi edellisessä arviointikertomuksessaan merkittäviä puutteita kaupungin omistajaohjauksen periaatteissa sekä konsernivalvonnan ohjeistuksessa. Erityisesti huomiota kiinnitettiin siihen, ettei valtuusto ollut päättänyt omistajaohjauksen periaatteista kuntalain ja hallintosäännön edellyttämällä tavalla.

Tarkastuslautakunta panee tyytyväisenä merkille, että kaupunginhallitus on ryhtynyt konkreettisiin toimenpiteisiin konserniohjauksen kehittämiseksi kevään 2025 aikana. Kaupunginhallitus on käsitellyt 19.05.2025 (§ 164) päivitetyn konserniohjeen koskien kunnallistekniikan investointien toteuttamisen periaatteita. Uusi ohjeistus (päivätty 12.5.2025) selkeyttää merkittävästi Raision kaupungin, Raision Vesi Oy:n ja Raision Hulevesi Oy:n välistä työnjakoa ja taloudellista ohjausta:

- Investointien hallinta: Ohjeessa on asetettu tavoite pitää tytäryhtiön investointitaso kestävässä suhteessa poistoihin.
- Prosessien selkeyttäminen: Investointiohjelmien aikataulutus parantaa ennakoitavuutta.
- Rahoituskuri: Yhtiöiden on ensisijaisesti vastattava itse investointiensa rahoituksesta.

Vaikka investointiohjeen päivittäminen ja valtuuston 10.11.2025 (§ 125) hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ovat merkittäviä askelia oikeaan suuntaan, lautakunta muistuttaa, että uuden kaupunkistrategian jalkauttaminen konkreettiseksi omistajapoliittiseksi linjaukseksi on edelleen kesken. Lautakunta korostaa, että konserniohjauksen teknisten sääntöjen lisäksi kaupunki tarvitsee selkeät, vastikään hyväksytyyn strategiaan perustuvat tavoitteet sille, mitä se eri tytäryhteisöillään tavoittelee. Tarkastuslautakunta seuraa jatkossa, miten uusi investointiohje toteutuu käytännössä ja miten se vaikuttaa kaupungin ja tytäryhtiöiden väliseen kustannusten kohdentumiseen.

Raision Vesi Oy

Vuoden 2025 tilinpäätöksen mukaan yhtiö on toteuttanut tilikaudella poikkeuksellisen suuria investointeja (4,4 milj. euroa), jotka liittyvät pääosin E18-hankkeen vaatimiin johtosiirtoihin. Lautakunta katsoo, että yllä mainittu uusi investointiohje ja kaupunginhallituksen päätökset ovat olleet välttämättömiä yhtiön maksuvalmiuden turvaamiseksi näissä poikkeuksellisissa investoinneissa. Lautakunta seuraa jatkossa, miten uusi investointiohjeistus toteutuu käytännössä ja miten se vaikuttaa kaupungin ja tytäryhtiöiden väliseen kustannusten kohdentumiseen.

Lautakunta panee lisäksi merkille kaupunginhallituksen päätöksen 25.08.2025 (§ 281), jossa annettiin konserniohjeen mukainen ennakkonäkemyks uuden verkostotytäryhtiön perustamisen selvittämiseksi. Järjestelyllä tavoitellaan merkittävää verotehokkuutta (n. 100 000–200 000 euroa/vuosi), jolla pyritään keventämään asukkaisiin kohdistuvia taksankorotuspaineita. Lautakunta pitää perusteltuna kaupunginhallituksen asettamia ehtoja selvitykselle, mukaan lukien verottajan ennakkoratkaisun hakemista ja kattavaa riskiarviointia. Taloudelliset hyödyt ja veroriskit on **varmistettava huolellisesti** ennen lopullista päätöksentekoa.

Raision Vuokra-asunnot Oy

Tilinpäätöksen 2025 mukaan yhtiön käyttöaste (94 %) jäi hieman tavoitteesta (96 %). Lautakunta panee merkille toimintakertomuksessa esitetyt tiedot yhtiössä toteutetusta organisaatiouudistuksesta ja panostuksista asukasviestintään, joilla on pyritty vastaamaan haastavaan markkinatilanteeseen.

Lautakunta kuitenkin toteaa, että kunnallistekniikkaan luotu uusi ohjeistus on hyvä alku, mutta vastaavanlaiset selkeät pelisäännöt tulisi ulottaa soveltuvin osin myös muihin kaupungin tytäryhteisöihin. Toimintakertomuksen mukaan asunto-ohjelman päivitys on edelleen valmisteluvaiheessa. Lautakunta toteaa, että ohjelman valmistelu on sidoksissa laajempaan seututason MAL-sopimukseen ja sen päivitystarpeisiin. Lautakunta kuitenkin uudistaa vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitetyn suosituksensa asunto-ohjelman loppuunsaattamisesta heti kun seudulliset raamit sen sallivat, jotta yhtiön toiminnalle saadaan asetettua strategiset raamit, jotka tukevat kaupungin kasvutavoitteita.

12. Tiivistelmä tarkastuslautakunnan oleellisista havainnoista ja suosituksista

1. Vuoden 2026 talousarviossa kaupunkistrategiaan ensi kertaa esitetyt uudet tavoitteet ja niiden mittarit ovat monissa tapauksissa kovin yleiset. Seurannan kannalta mittareita on hyvä täsmentää vielä vuoden 2026 aikana.
2. Investointivetoisen talouskehityksen jatkuminen ilman riittävää tulo-rahoitusta lisää merkittävästi kaupungin velkaantumista ja rahoitusriskejä. Tarkastuslautakunta suosittaa, että valtuusto edellyttää investointien tiukempaa priorisointia ja mitoitusta kaupungin tulo-rahoituksen kestävykseen nähden, jotta lainamäärän kasvu ja rahoitusriski saadaan hallintaan.

3. Kaupunkikonsernin investointeja ja velanottoa tulee ohjata jatkossa kokonaisvaltaisesti konsernitason rahoitusasema ja riskinkantokyky arvioiden. Tytäryhteisöjen investoinnit tulee kytkeä selkeämmin konsernin tulorahoituksen, lainanhoitokyvyn ja omistajapolitiikan tavoitteiden toteutumiseen.
4. Tarkastuslautakunta suosittaa, että kaupunki kehittää hankintaprosessiaan vahvistamalla hankintojen suunnitelmallisuutta, kustannus- ja elinkaarivaikutusten arviointia, hankintaosaamista sekä sopimusohjausta ja -seurantaa, ja kytkee hankinnat tiiviimmin osaksi talousarviota, investointiohjelmaa sekä sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa.
5. Myönteisenä kehityksenä tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunki on toukokuussa 2025 vahvistanut uudet periaatteet kunnallistekniikan investointien toteuttamiselle ja konserniohjaukselle Raision Vesi Oy:n osalta.

Raisiossa 20.5.2026

Juha Hellstén
puheenjohtaja

Eeva Savola
varapuheenjohtaja

Kimmo Nurmi

Leena Rihko

Jukka A. Rantala

Asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.